

„Nedejte se – nedáme se – existujeme!“

Interdisciplinární kolokvium o Jazzové sekci

21. září 2016, Ústav pro studium totalitních režimů

Organizátoři: Ústav pro studium totalitních režimů a Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

8.30–9.00 registrace účastníků

9.00–9.15 zahájení a úvodní slovo pořadatelů (Ondřej Matějka, Ústav pro studium totalitních režimů; Petra Čáslavová, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.)

I. blok: 9.15–10.30 předsedající: Ondřej Matějka

Historie Jazzové sekce

9.15–9.35 **Peter Bugge** (Aarhus University): *Padesát odstínů šedi. Jazzová sekce mezi zákonností a disidentstvím*

S empirickým východiskem ve vývoji Jazzové sekce od oficiálního uznání ke zrušení a kriminalizaci jejích vedoucích členů diskutuje příspěvek, do jaké míry pojem „šedá zóna“ subjektivně (tj. z hlediska současných účastníků) a objektivně (tj. jako vědecký termín pro rozbor období normalizace) smysluplně vystihuje prostor, ve kterém se Jazzová sekce rozhodla a zároveň byla nucena jednat. Zdůrazňuje kontingenci a nejasnost pravidel hry v rámci normalizačního režimu, a tím i problémy vymezit „šed“ jako jasnou alternativu k plné legalitě nebo k vědomé mimo-legalitě (underground, disidentství, opozice...).

9.35–9.55 **Jiří Sládek** (Lidové noviny): *Jazzová sekce a její proměna v instituci kulturní opozice*

Příspěvek se pokusí postihnout vnitřní tektoniku změn, jimiž prošla Jazzová sekce, mj. oficiálně uznávaná organizace s mnohatisícovou členskou základnou, během své existence: od oficiální a režimem tolerované organizace až po instituci nezávislé kulturní opozice, jejíž působení mělo široký dopad. Od spolku jazzových fanoušků, který se snažil neprovokovat husákovský režim, přes posun směrem k aktuálním uměleckým trendům, které otevřely nový svobodný prostor. Od počátečního čistě hudebního zaměření po průnik do dalších uměleckých směrů a žánrů, který vyvolal neodvratný zájem establishmentu a jeho represivního aparátu. Hlavním předmětem zájmu tedy bude geneze proměn Jazzové sekce od poměrně „neškodné“ zájmové organizace v důležitou opoziční sílu.

9.55–10.15 **Rüdiger Ritter** (Forschungsstelle Osteuropa Bremen): *The Jazzova Sekce and other cultural organisations of Socialist Czechoslovakia in the collections of the Forschungsstelle Osteuropa Bremen* (příspěvek bude přednesen v anglickém jazyce)

The presentation will resume the main outline of upcoming Jazzova sekce exhibition, and at the same time will include a general presentation of the collection of Forschungsstelle Osteuropa concerning institutions and personalities of the alternative and unofficial sphere in Socialist Czechoslovakia with a focus on Jazzova sekce material.

10.15–10.30 diskuse

10.30–10.50 pauza na kávu

II. blok: 10.50–12.25 předsedající: Přemysl Houda
Proces s Jazzovou sekcí

10.50–11.10 **Michal Louč** (Ústav historických věd FF UP): *Proces s Jazzovou sekcí ve vzpomínkách pamětníků*

Represe namířené proti Jazzové sekci v první polovině osmdesátých let a režimní snahy o její likvidaci vyústily v březnu 1987 v politický proces s pěti jejími členy. Dlouhodobý odpor aktivistů Jazzové sekce proti jejímu zákazu měly tedy za následek výsledky, věznění a u některých z členů i doživotně podloměné zdraví. Cílem předloženého příspěvku je přiblížit příčiny, průběh a následky procesu s Jazzovou sekcí s důrazem na vzpomínky samotných pamětníků zaznamenaných metodou orální historie.

11.10–11.30 **Vlasta Mádlová** (Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.): *Případ Jazzové sekce ve sbírce VONS*

Příspěvek se zabývá materiály, které jsou k případu Jazzové sekce uloženy ve sbírce Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných v knihovně samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který sledoval případy, kdy docházelo k trestnímu stíhání nebo věznění osob za projevy svého přesvědčení, a který se věnoval případům policejní nebo justiční svévole, pak kromě praktické pomoci perzekvovaným a jejich rodinným příslušníkům informoval o sledovaných případech domácí i mezinárodní veřejnost. Formou svých sdělení takto zpravoval veřejnost i o případu Jazzové sekce – postupně celkem 11 sděleními.

11.30–11.50 **Prokop Tomek** (Vojenský historický ústav): *Proces s Jazzovou sekcí ve vysílání zahraničních rozhlasových stanic*

V podmínkách totální cenzury československých médií se dostávaly zprávy o perzekuci občanů k obyvatelům Československa jen v tendenčně upravené podobě. Výjimkou byl samizdat a zahraniční média. Z nich byly nejdostupnější relace rozhlasových stanic vysílajících v češtině a slovenštině. Příspěvek se na případu ohlasu procesu s Jazzovou sekcí bude zabývat jak zdroji těchto informací, tak jejich finální odvysílanou podobou.

11.50–12.10 **Barbara Day** (UPCES UK): *Britští filozofové a čeští jazzmeni*

Příspěvek nejprve seznámí posluchače s minulostí a současností „Jan Hus Educational Foundation“ (Vzdělávací nadace Jana Husa – VNJH) a ozřejmí, proč se nadace, která se primárně zabývala výukou filozofie, vůbec zajímala o Jazzovou sekci. Následně představí Jessicu Douglas-Home, členku VNJH, která byla hlavní iniciátorkou a řídicí silou akce na podporu pronásledované Jazzové sekce. Další část příspěvku přinese podrobný popis podpory, kterou VNJH Jazzové sekci poskytla. Mnohé z jejích podob mj. nebyly v té době veřejně známy (nebo nebyly nadaci přičítány), a to z důvodů potřeby utajit spojení s Jazzovou sekcí v zájmu dalších aktivit nadace.

12.10–12.25 diskuse

12.25–13.50 pauza na oběd

III. blok: 13.50–15.05 předsedající: Petra Čáslavová
Umělecké aktivity Jazzové sekce I

13.50–14.10 **Jan Blüml** (Katedra muzikologie FF UP): *Jazzová sekce a její vliv na rozvoj hudební kultury v Československu*

Na základě analýzy hudebně popularizační činnosti Jazzové sekce (vydávání časopisů a knih, pořádání koncertů a festivalů apod.), stejně tak s ohledem na klíčové aspekty vývoje domácí i zahraniční populární hudby a jazzu v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století, příspěvek odpoví na otázku,

do jaké míry aktivity i specifické stylově-žánrové preference zmíněné instituce ovlivnily podobu československé populární hudby, zejména jejích subsfér, jakými jsou jazz a rock. Reflektovány budou nejenom hudební aktivity pražského „centra“ Jazzové sekce, nýbrž i činnost členů v mimopražských regionech; činnost, jež byla na Jazzovou sekci přímo institucionálně vázána, či se od ní odvozovala na bázi inspirace. Právě toto „sekundární“ působení Jazzové sekce zůstává v současném vědeckém diskurzu dosud nepovšimnuto, s ohledem na formování tuzemské hudební historie však hrálo klíčovou roli.

14.10–14.30 **Aleš Opekar** (Český rozhlas/PopMuseum): *Sekce jazzová a hudba rocková*
Příspěvek okomentuje význam Jazzové sekce pro rozvoj nejazzové, zejména české rockové hudby. Nejprve vytvořila platformu pro jazzrockové dílny, později poskytovala zázemí „výhonkům“ alternativní scény, kterou pomáhala definovat. Její příklad byl hybnou silou společenského pnutí i po násilném přerušení její aktivní činnosti a napomohl ke snazšímu rozvoji dalších podobných aktivit, byť se již musely odehrát na jiných organizačních základech.

14.30–14.50 **Přemysl Houda** (Orální historie – Soudobé dějiny FHS UK): *Dvě sekce vně a uvnitř systému. Jazzová sekce a Sekce mladé hudby*
Příspěvek se zaměří na vymezení Jazzové sekce ve vztahu k její „souputnici“, Sekci mladé hudby. Na vzájemné komparaci přístupů obou sekcí, sdružených ve Svazu hudebníků ČSR, bude poukázáno na jejich odlišný vztah k tehdejšímu systému a jeho zákonným podmínkám. Jazzová sekce se postupem času stala, zjednodušeně řečeno, nepřitelem systému, zatímco Sekce mladé hudby udržovala svou pozici systémového „parazita“, jak ji pracovně nazýváme.

14.50–15.05 diskuse

15.05–15.25 pauza na kávu

IV. blok: 15.25–16.40 předsedající: Jan Blüml

Umělecké aktivity Jazzové sekce II

15.25–15.45 **Marie Klimešová** (Ústav pro dějiny umění FF UK): *Jazzová sekce a výtvarné umění*

Vedle aktivit spjatých s hudbou vyvíjela Jazzová sekce na počátku osmdesátých let 20. století rovněž významné aktivity v oboru výtvarného umění. Příspěvek se zaměří na dvě hlavní skupiny publikací věnovaných na jedné straně profilům významných osobností české výtvarné scény (edice Situace), a na straně druhé cenným paperbackům z edice Jazzpetit, z nichž v některých byly publikovány jak původní české teoretické texty o umění, tak další cenné materiály věnované zejména aktuálním zahraničním proudům zejm. konceptuálního umění. Zároveň se pokusí definovat pozici těchto počínů v dobové neoficiální produkci tiskovin o umění.

15.45–16.05 **Petra Čáslavová** (Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.): „*Čtenářům Jazzové sekce pro potěšení.*“ *Knihy a Jazzová sekce*

Jazzová sekce vznikla primárně jako sdružení s cílem propagovat jazzovou hudbu. Nesmazatelnou stopu ovšem nezanechala jen na poli hudebním, ale i na poli vydavatelském. Ač měla vydávání knih ustaveno v organizačním řádu, a tudíž je pro své členy mohla jako přílohu bulletinu Jazz vydávat bez předběžné cenzury, byla řada titulů vypravena pololegální či zcela ilegální cestou. Příspěvek představí vydavatelskou činnost Jazzové sekce a osudy jejích knih a současně připomene alternativní-knihovnu Čítárnu Jazzové sekce – převážná část jejího fondu čítající na 800 titulů byla zabavena při zásahu Státní bezpečnosti v září roku 1986 a dodnes nebyla vrácena.

16.05–16.25 **Jitka Kybalová**: *Ženy Jazzové sekce*

Příspěvek se zaměří na činnost žen v Jazzové sekci a na prostředí Sekce v období normalizace z perspektivy jejích aktivních členek, a to na základě uskutečněných biografických rozhovorů s použitím metody orální historie. Pozornost bude věnována zejména tomu, čemu se členky v Sekci věnovaly, jaké v ní panovaly vztahy, kdo přinášel nápady a podněty, kdo rozdělával úkoly, jak se jednotlivci prosazovali, kdo řídil dílčí činnosti a jak práci pro Sekci její členky pojímaly. Závěrečné shrnutí

zodpoví otázku, proč bylo tak lákavé věnovat svůj volný čas těmto aktivitám, co ženám Jazzová sekce dávala a co je na ní přitahovalo.

16.25–16.40 diskuse

16.40–17.15 Závěrečný diskusní panel – „Bílá místa“ ve výzkumu Jazzové sekce. Co ještě nevíme o Jazzové sekci? a představení webové stránky ÚSTR věnované Jazzové sekci

moderátor: Ondřej Matějka

diskutující: Peter Bugge, Vladimír Kouřil, Tomáš Křivánek, Michal Louč, Rüdiger Ritter

V rámci kolokvia bude možné zhlédnout putovní výstavu s názvem *Jazzová sekce 1971–1988*.

Akce je součástí projektu Veřejné a soukromé jako téma multidisciplinárního výzkumu Strategie AV21 Akademie věd ČR.